ГОЛОС

ТИЖНЕВИК

Львів 11 квітня 1937

Рік І. Ч. 14.

Передплата:

(в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 гр.

Адреса: „ГОЛОС“ Львів, Міцкевича ч. 11.

ПЕРЕДНОВОК ГРЯДЕ

Передновок гряде. Для неодного нашого — бодай не казати — великого патріота звучить це певно надто алярмістично. Воно і тяжко вимагати від партійних патріотів, щоб бачили дальше, як це їм дозволяє їх короткозоре око. Стало вже невилічимим налогом одного політичного табору в українському громадянстві роздирали на собі ризи з приводу деяких загрозливих явищ життя аж тоді, коли зверне на них увагу ворожа рука московської комуністичної агентури.

От минулого тижня часописи принесли здавкову вістку про кілька, дрібних зрештою, інцидентів у Львові, що їх викликали комуністичні агітатори, використовуючи чималий гурт безробітних. Можна б тут про комуністичних агітаторів і не згадувати. До чого вони не намагаються причепитися? Чого вони не намагаються використати? Не те важне. Будуть вони витягати свою зловорожу руку по владу над людьми чи ні, питання „хліба і праці“ з усіми його соціяльними елементами — господарськими, культурними, політичними — завжди буде актуальне для живих людей, що думають і не можуть не думати про живе. Це питання тривожить і тих українських пролетарів, що минулого тижня були без сумніву в гурті безробітних на львівській вулиці і взагалі усіх батьків українських родин робітничих кварталів міст і в не меншій мірі сіл, що йдуть в добрі сотні, і родин їх, що йдуть в добрі тисячі.

„Хліба і праці!“ На міськім бруку воно звучить так, на селі інакше. На селі праця значить напр. „земля“ — бо тільки вона є тут доставцем хліба й основою життя. Так чи інакше, і тут і там, і в місті і на селі є цілий ряд справ, які вимагають, щоб заглянути їм просто у вічі, які вимагають активної постави супроти них цілого думаючого загалу українського громадянства. Елементарні вимоги українського світу праці в місті і на селі — не сміють бути предметом журби тільки тих українців, що продають свою силу на фабрично-промислових заводах, на фільварочних ланах, лісових роботах, тартаках і т. п. Доля тих наймитів повинна порушити до глибин всі активні елементи українського громадянства. Не тільки тому, що вони українці, не тільки тому, що ними інтересуються комуністичні агентури і різні їх, ворожі нам спільники з „людового фронту“. Ні український пролетар, ні робітник, безземельний, ні малоземельний селянин, ні взагалі ніякий сучасний „наймит“-українець не потребує ні від нас ні від нікого великодушного милосердя і жертви, що понижує його гідність. Вони хочуть тільки того, що їм належиться, що їм повинно належатись. Чи коли б напр. комуністичні агентури вигинули нагло від якоїсь несподіваної чуми-зарази, то чи тоді не було б обов'язком і голосом совісти кожного справжнього громадянина станути плече об плече за справу тих, що сьогодні в уяві деяких патріотів є нібито не нашою національною справою, але справою самих наймитів?

Ні — не тому потрібна є активізація українського громадянства довкола пекучих господарсько-соціяльних проблем міста і села. Вона потрібна передовсім і тільки тому, що тягар цих проблем тяжить не над великою, але таки більшою частиною українців міста і села. Не буде в тому ніякого перебільшення, коли скажу, що цей тягар тяжить над нашим народом взагалі. Бо те, що доходить до вуха „великих політиків“ — це тільки мала частина того, що взагалі тривожить найширший український працюючий загал. Брак зрозуміння цього факту, не рідко серед людей і громадян т. зв. „доброї волі“ і „щирих патріотичних намірів“ — це перша і головна причина їх, якже малих і якже кволих, анемічних осягів на найрізнородніших ділянках нашої суспільно-національної творчости. Не маю тут на думці „творчости“, про яку бубнять різні блазни з під полинялих і — пожалься Боже — на модерний зразок перемальованих шильдів. Бо навіть ті активні круги громадянства, що стоять поза ними, завжди тупцюватимуть на місці, коли не втягнуть до суспільно-національної творчости на усіх ділянках життя отого найширшого українського загалу, що в осамітненні або й ще гірше, бо під батутою комуністичних агентів, бореться як вміє і може за елементарне право до життя. Це не є повне осамітнення. На переломі останніх років молоде активне українське громадянство доконало вже багато на тій ділянці. Є вже досить поважні спроби зактивізувати оцей найширший загал українських міст і сіл. Але все це спроби. Треба ще незвичайно великих, впертих і послідовних зусиль, щоб спаралізувати посягання комуністичних агентів на владу над українцями з міського бруку, фабрик, заводів і тих сотень сіл, що звуться „Тулиголови“ або інакше. Треба ще з боку свідомих кругів українського громадянства справді великої акції, щоб цей найширший український загал — справжню нашу силу — двигнути з дна суспільного небуття і трагічного нераз борсання до активного суспільно-національного життя, до великої суспільно-національної творчости. А про неї якраз йде.

„Хліб“ — „праця“ — „земля“ і подібне? Це ж не демагогія.

В тих питаннях криється один із таких основних елементів суспільно-національного життя, що злегковажити його це значить виректися самого життя. Тоді побачите, що не тільки говорити, але й активізувати громадянську думку довкола тих питань треба не від події до події, але на кожному кроці.

Коли уважно й без упереджень прислухаєтесь до мови людей „з вулиці“, із забитих дошками забуття сільських закутин — побачите, що їм зовсім не чужі справді великі ідеали української суспільної національної творчости, хоч говорять вони про „хліб“, „працю“, „землю“ й інше „приземне“. Є в них могутня і неспокійна воля включитися до цієї творчости, не з вирахування

Військова змова на СУЗ

Празький „Український Тиждень“ ч. 15. подає за „Знамям Росії“ (Прага, ч. 3 (91) с. 13) такі інформації:

На початку лютого в Москві поширилися відомості про розкриття у Киевській воен. окрузі військового сепаратистського осередку, що згуртував біля себе головно членів політичного складу, українців за національністю. Цю інформацію зв'язували з переїздом у Москву із Києва Постишева та Сухомлина і командируванням у Київ з Політуправління Червоної Армії Туровського. У перший же тиждень було заарештовано 57 осіб, у тім числі завідуючого таємною політ. агентурою в українських частинах комісаря 3-ої ранги Рокшина (він же Мочнев). Потім арешти поширено на Харківську воен. округу та знову заарештували ще 32 особи з командного й політичного складу військових частин та понад 400 осіб „цивілів“ з обл. й район. партактиву.

Від 13. лютого у Харкові поширилися уперті чутки про розстріления трьох осіб з частин Харківської воєн. окр. — один з них, нібито, був комбриг Тимченко, одружений з кревнячкою Скрипника.

В однім із полків, що стоїть близько Києва, арештували комбата Зінченка, на якого було наложено „центром“ доручення вбити Ворошілова під час осінніх маневрів минулого року. Замах, не вдався лише тому, що зовсім випадково Ворошілов відложив свої відвідини цього полку.

На чолі „центру“ був політком бригади Григоренко, що підтримував через Петрушевського зв'язок з однією закордонною українською організацією та, який одержував від неї грошові засоби на свою чинність. Центр було заложено три роки тому, але він не розвинув активности та за ввесь час зумів звербувати дуже мало співробітників. З кількох сот арештованих лише 76 були членами організації, решту притягнено за неповідомлення. Майже немає учасників організації поміж частин Озброєної Охорони. Цікаво відзначити, що всі спроби притягнути у свої ряди воєнослужачих рос. національности в розташованих на Україні частинах виявилися невдалими, хоч для цієї мети і були висунуто програму: спочатку звільнення України, а потім Росії. Ця пропаганда зустрічала не лише негативне, але навіть вороже ставлення в неукраїнських колах.

В Москві вірять, що в цій справі публичного процесу не буде: його відбудуть по „лінії воєнних трибуналів“ в таємний спосіб. Надто вже „невигідно“ ставити такий процес, — цьому противляться інтереси як унутрішньої, так і міжнародньої політики.

Протирумунська демонстрація в Чернівцях

На Шевченківському концерті „Буковинського Кобзаря“ та „Мужеського Хору“ в дні 25. березня прийшло до протирумунської демонстрації. Із самого початку, коли хори почали співати румунський гимн (вставлений у програму на домагання румунської влади!) присутні на залі почали свистати. Після тієї демонстрації поліція арештувала ок. 40 осіб, з яких залишилося у в'язниці 4 особи, в тому трьох студентів. У зв'язку з тим почалися й протиукраїнські репресії: румунська влада завісила черновецький щоденник „Час“, заборонила всякі свята, концерти й імпрези українських Товариств й наказала замикати „Народній Дім“ в 8 год. вечером.

чи калькуляцій, але як до свого живла. Всі признають, що характер української людини — однієї з мільйонів — є таким, як її представив Стефаник. Чому ж тоді ще й досі не перевелися в нашому громадянстві підозрілі типи з претенсіями на провідників, що з недовірям і так „обережно" ставляться до цього найширшого загалу українського громадянства, що не вміє говорити іншими словами від тих, якими говорить? Невже ж типи творчости Стефаника взяті з повітря, нереалістичні? Невже ж слова, якими говорить людина „з вулиці" є тільки висловом її протисуспільного егоїзму?

Ні так воно не є. За тими твердими словами „камінних душ" криється насправді глибокий соціяльний суспільно-національний зміст. Видно не хочуть його розуміти „обережні патріоти". Видно, що саме вони хорують на переріст протисуспільного егоїзму. Час вже найвищий, щоб до них якраз ставитись справді обережно і здемаскувати їх. Вони є тією колодою, що гамує розвиток української національної творчости, що сіє анархію і розбрат, що спихає людей „з вулиці" в обійми комунізму.

Активні круги українського громадянства мусять зрозуміти: активізація найширшого українського загалу по лінії широкої національної творчости осягне повноту свого напруження тільки тоді, коли вона обійме цілість питань і справ, що вимагають відповіді. Всяке намагання посунути нашу суспільно-національну творчість на всіх ділянках життя вперід, в розмірах, яких вимагає наш час, будуть безуспішні, коли в ній не візьме активної участи найширший український загал. Коли не буде зактивізована і та наша сила, що не.рідко є використовувана комуністичними агентурами проти нас. Щоб цього доконати треба здобутися не на відвагу, але на просте розуміння вимог нашого власного національного життя а поставитись активно до питань, які ворушать цей загал. Треба зійти із справді великими ідеалами нашого часу на землю, бо вони не чужі тій землі, бо з неї вони виросли і тільки на ній можуть вони набрати сили, життя і крови.

Останніми часами йде в польській півурядовій пресі завзята кампанія проти промислової магнатерії, проти картелів, проти зв'язаних із ними великовласницьких поміщицьких кругів. Польські урядові круги виповідають боротьбу звижці промислових цін, а півурядові часописи, як „Газета Польска", ставляться з признанням до домагань робітничого пролетаріяту і села (страйк шевців у Варшаві і т. п.). Перед кількома днями розв'язано кілька картелів, а ще давніше встановлено умови про працю рільних і лісових робітників. Теж і про те можна б тут не згадувати. Але не можуть теж не знати про реальні умовини дійсности ті активні круги українського громадянства, що своєю творчою суспільно-національною ініціятивою хочуть втягнути у вир суспільного життя найширший український загал. Ніхто не сміє забувати, що метою цієї активізації є не пуста многообіцююча демагогія, але оживлення справ будня широко суспільною перспективою. Треба навчитися розуміти не самі слова одного з мільйонів, але і їх справжній зміст.

Передновок — це ж не хвилеве в нас явище. Це тільки хвилина насичена більше як кожна інша низкою завжди пекучих, завжди актуальних питань. Щоб в тих хвилинах московські комуністичні агентури не могли втягти частини українців до безплідного борсання проти українського загалу — треба здобутися на щось більше, як сам тільки принагідний і поневчасний опис їх справді злочинної акції. Треба передусім постійно, витривало і послідовно активізувати найширший український загал довкола усіх питань соціяльного буття народу, бо ніяке з них не може бути оминене і злегковажене. Бо всі вони разом творять повну площину суспільно-національної творчости. Ця активізація мусить бути така глибока і так послідовна і постійна, щоб кожний передновок не приносив із собою ніяких несподіванок для одних і ще одних трагічних розчарувань для тих, що падуть жертвою легкодушного довіря до комінтернівських агентур.

В.

Треба направити

РІДНОШКІЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ СТРИЙЩИНИ ЗАГРОЖЕН.

Рідна Школа себе з'їдає. Внаслідок занепаду організаційної праці, бракує фондів, що плили б від рідношкільних кружків повіту. Повітовий Кружок Р. Ш. потребує немало фондів на вдержання канцелярії із двома службовиками й удержання учительства. Школа не може вдержатись з оплат учнів і тому вимагає постійно піддержки від громадянства, а головно із сіл. Отже матеріяльно піддержати централю має організація, себто від неї мають впливати все свіжі фонди на вдержання вчительства і канцелярійного апарату. Але щоб організація була здорова і жива, та щоби могла матеріяльно і морально піддержати центр, то треба, щоб хтось про здоровля тієї організації дбав. Інакше шкода надіятись на піддержку організації, яка внаслідок цілковитого браку опіки із сторони Повітового Кружка тратить духа і розлазиться. Два службовики Пов. Кружка в канцелярії перекладають папери на поличках, а в кружках на селах нема кому навіть контролі перевести, ні заг. зборів. Через те в проводах рідношкільних кружків здебільша починає гуртуватися безвідповідальний елемент.

Повітову Старшину те не болить, бо ще є гроші із давніших фондів, якими до часу можна обганяти видатки. Але хто заперечить, що з'їдання запасів без творення нових, без монтажу організації, яка б запевнила певну матеріяльну підставу для існування і розвитку Р. Ш. на далеке майбутнє не є марнотратством?

Повітова Старшина свідома цього, але не має громадянської відваги признатись. Вона знає, що через свою інертність втратила сьогодні всякий престіж по селах і не має на-

Із Закарпаття

ДЕМОНСТРАТИВНЕ ЧИСЛО УЖГОРОДСЬКОЇ „НАРОДНЬОЇ СИЛИ".

Першоквітневе число ужгородської „Народньої Сили", органу Української Селянської Партії, часто конфіскованої вийшло для демонстрації зовсім чистим (незадрукованим). Із вступу на першій стороні (сконфіскованого) залишився тільки цитат з Масарика: „скільки собі виборете, стільки будете мати", слова „ми віримо, що вона воскресне" і цитат з Шевченка „Воскресну нині ради їх"...

ЧЕХИ З ЖИДАМИ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

Від років насаджують чехи жидів-учителів до українських шкіл, не дивлячись на те, що українські села безперестань протестують проти цього. Та чехи вірні свому союзникові, що бездоганно помагає їм чехізувати Закарпаття. Так було з Раховом, де свого часу рахівці просили звільнити їх від жидів-учителів, жидівок-хоронительок і таких жидівок, що їх приділюють для шкіл взагалі без потреби. Так само було в Квасах, в Вишній Апші, в Косівській Поляні й т. д. Теж згадували ми вже про с. Росішки, що ще й досі безнастанно домагається звільнити його від учителя-жида. Та всі ці протести марні — бо жиди на Закарпатті є очима, вухами й вірними псами чехізаторської політики на Закарпатті.

ТОПЧУТЬ ПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Цього року виписала фінансова дирекція Закарпаття конкурс на 37 місць фінансової служби. На цей конкурс подало прохання 120 українців, але з них було прийнято лише 15, решту ж — 22 прийнято чехів і словаків з ЧСР поза Закарпаттям. Але є ще українці, зокрема оті чеські холуї в Празі, що ще вірять в „слав'янську" приязнь чехів і в їх солодкі слова, коли на ділі вони не тільки слів, але й законів не додержують. Ще недавно, 2. березня ц. р. видав чеський уряд закон, що всі міста на Закарпатті будуть обсаджувані передовсім українцями, але як бачимо, з 120 українських прохань відкидається 105!

Зголошуйтесь на дописувачів „Голосу"

На актуальні теми

(Воля, почування й розум, а не воля й почування чи розум — але захід чи схід).

(Докінчення).

Безперечно, комунізм відповідає тільки ментальності Евразії, що заперечує й індивідуальну ініціятиву й власність і т. д. і т. д., але не забуваймо, що цей дикий Евразіят потрапив баламутити культурне робітництво Німеччини до приходу до влади націонал-соціялізму. Очевидно, на це склалися й об'єктивні умовини передгітлерівської Німеччини, але річ не в тому, а в тому, що саме Евразіят впав на цю думку. — Тут не йде про те, що саме хтось (напр. Ленін) думав і видумав, але йде про те, що такий саме є розвиток національно-імперіялістичної думки Росії, що безумовно відповідає й морально і соціяльно — під багатьома оглядами внутрішній структурі психофізичного організму безкритичної й облудної евразійської юрби.

Або гляньмо на Індії: Чужа нам душа. Чужі вартості, чуже розуміння життя. Ми — люди Заходу — не можемо розуміти пасивної постави до життя і загалом усієї філософії — голосу Індій Р. Такура. Але гляньмо глибше. Не входжу в якість їх вартостей: Чи не бачимо в них експанзивности, імперіялізму і їх духа? Чи не змагають вони, щоб речі, якими вони надають вартости, захопили світ?!

Загалом, і всі ці религії, є религіями імперіялістичними. **Немає неімперіялістичних религій.** Це лежить уже в засновках кожної религії. Саме слово месія, де б і ким воно не вимовлялося, як і де б воно не розумілося — є виразом експанзії думки й духа носіїв і визнавців даної ідеї.

Отож помічуємо у всіх націй — безогляду на те, де вони живуть і яким речам вони надають вартість — намагання поширити свої вартості, завважуємо експанзію, **імперіялізм** їх духа. І це ми хочемо ствердити. Коли ця вартість, коли це явище проявляється всюди, коли вона надає сенс їх життю, добрий сенс, то для нас є очевидне, що ця вартість не релятивна, оцей імперіялізм.

Очевидно, далеко немаловажною справою, що більше — найважливішою для нас є — які ці вартості, що їх поширюється, чи дають вони нам ріст і потугу в нашому розумінні.

Отже завжди треба пам'ятати на цю небезпеку, що її криє за своїм безвидним обличчям ненаситний Східній сфінкс.

III.

Серед нашої молоді мусить бути, як згадав я вже, сильно розвинений гін і до інтелектуальної творчости. Одні проявлятисямуть в цій, другі в іншій ділянці. І до цієї справи належного оцінювання інтелекту треба ставитися без призирства. На мою думку, таку чи іншу активну поставу до світу зумовляє не так ідолопоклонство розумові, не так „розумове" керування себе в житті, як радше означена якісність вольових й емотивних елементів душі, у зв'язку з тим і загалом теж означена мораль.

Безперечно, жадних протиставлень вольових, емотивних й інтелектуальних елементів не може бути. Вони в синтезі душевних вартостей творять одноту, творять гармонійну й, суцільну **духовість людини.** Але кожному з них, відповідно до його значення в цілості життя, треба дати властиве місце в гієрархії вартостей. Перецінювання котрого небудь з них, тобто оцінка, невідповідаюча його вазі псує гармонію, приносить шкоду.

Читаємо, буває, таке, що інтелектуальні пережиття є означеними виквалифікованими духовими пережиттями.

Якщоб вище сказане перенести на актуальний грунт нашої дійсно-

віть відваги нав'язати організаційного зв'язку.

Дійсність наша ще страшніша, бо ми знаємо що Пов. Старшина не дуже слухає Головної Управи, а Головна Управа закриває Пов. Старшину, будучи переконаною, що вона цього не варта. В одному письмі Гол. Управа пише до Пов. Старшини: „Мимо упімнень не віддаєте нам 900 зол., а ми боронили вас перед закидами сільських кружків із запалом гідним ліпшої справи“. На таке слово Гол. Управи Пов. Старшина скликує сходини гуртка своїх однодумців, які ухвалюють написати посланіє до Гол. Управи в стилю листа запорожців до султана. От і маємо клясичний приклад отаманії й гуляйпільства.

Це все виглядало б весело, якби не було трагічне.

Вже в попередній статті про відносини в Р. Ш. в Стрию з'ясовано нездарну діяльність теперішної Старшини, але це не викликує нормальної реакції людей з почуттям відповідальности.

Громадянство чує несмак і негодує, що при цьому всьому наражується на заміти і своєю повагою покриває нездарність старшини шанований громадянин сеніор др. Гарасимів.

Щераз б'ємо на тривогу зприводу загроженої рідношкільної Організації Стрийщини.

Я. В., М. І.

Ревізії в Калущині.

Дня 31. березня ц. р. перевела калузька поліція ревізію в переплетні „Нестор“ і в приватних мешканнях Капка Олександра, Петика Степана і Павлова Дмитра. Шукали за нелеґальною літературою й забрали в Петика протиалькогольні брошури „Відродження“, у Павлова знимки та листування, у Капка відпис протоколу засідання Рай. Пекарні в Калуші, де він секретарює.

Боротьба де ля Рока

Де ля Рок тішиться подивом і пошаною не тільки своїх приклонників, але і його противники визнають його „чимось особливим“. Людина, що в час „розцвіту“ людовофронтівського уряду поставила собі за мету відродити Францію й і зліквідувати комунізм, шляхом протиставлення йому залізного фронту „Полум'яного Хреста“ — така людина піднялась напевно легкого завдання. Ясна річ, що труднощі на цьому шляху є незвичайно тяжкі, може на зараз навіть непереможні — при теперішньому розбурханні мас людовим фронтом й уродженому до того індивідуалізмі французів.

Де ля Рок відділовує особисто дуже сильно на своїх товаришів боротьби. Людина з блідим обличчям, глибоко осадженими очима під високим, дещо висуненим вперід чолом, гостро закроєними устами й вистаючою бородою. З таким прикованим виглядом можна його бачити при дефілядах його прихильників. Хоч його обличчя здебільша поважне, він сміється доволі часто, головно після численних поліційних ревізій у його організації.

Полковник Франсуа Казімір де ля Рок має нині 49 років. Народжений 1887 у старшинській рідні в Аверньон — станув він теж на шлях військової карієри. Після успішного покінчення воєнної школи Ст. Цір брав участь у численних колоніяльних походах для „мирного проникання“ північної Африки. Світова війна бачить де ля Рока зразу в Марокко. При кінці 1915. року, хоч і не зовсім вилічений з ран, б'ється на чолі сотні на німецькому фронті. Кілька разів ранений і відзначений за особливу відвагу. В останній час війни й після війни належить до штабу маршала Фоша. Бере опісля участь у мароканській війні 1924—25. й боротьбі з Абд ель Крімом. Як розвідчий старшина визначається тут не тільки в боях з мароканцями, але й підоймається часто на доручення переговорів з провідниками тубильців і при цьому його дипломатичний хист у сполуці з енерґією й свідомістю мети та врешті знання поодиноких арабських і кабильських діялектів позволяють йому добиватися великих успіхів. Роки 1926 — 28. бачать де ля Рока адютантом марш. Фоша, після смерти якого він кидає армію. Його завдання лежать тепер у другій ділянці, ділянці політики, яка його притягає. Він бачить політичні браки й нелад у своїй батьківщині, яку він любить гаряче.

Як члена союза комбатантів „Полум'яний Хрест“, призначено де ля Рока в 1930. р. — за вставленням шефа ген. штабу Вейґана — головою союза. У відносно короткому часі вдалося де ля Рокові вчинити з цього союзу, що досі займався економічними потребами комбатантів, ударну політичну організацію найкращих із фронтової генерації. До організації приступають згодом у характері формації молоді „Національні добровольці“.

На політичну арену, в властивому цього слова значенні, виступили прихильники де ля Рока вперше в 1932. році, розбиваючи в Парижі пацифістичне віче в Трокадер. Потім прийшов історичний 6. лютня 1934. В бурхливій демонстрації на Площі Згоди запротестували деляроківці проти парляментарної підкупности (це був час афери Ставіського). Поліція намагалась розбити демонстрацію, але вічевики перейшли в контратаку. Після кривавого вуличного бою кинулись вони почерез міст до будинку парляменту — палати Бурбонів — цитаделі французького парляментаризму. Але далі де ля Рок не посунувся, хоча міг у цих коротких хвилях осягнути безмежно більше. Час видався йому не слушний.

Опісля є свого рода кульмінаційною точкою руху де ля Рока дефіляда й маніфестація 14. липня 1935. зприводу французького національного свята. Під Тріюмфальним Луком відобрав він перемарш від 60 тисяч своїх прихильників і запалив на поклик французького уряду полум'я на гробі Незнаного жовніра. В ці самі хвилини відбулася під Бастилею демонстрація основаного перед кількома днями „людового фронту“. В найближчий час після цього голосяться до де ля Рока численні нові прихильники, головно з рядів молоді.

В останніх місяцях 1935. року аж до квітня 1936. світ чув мало про де ля Рока. З одного боку пише преса, що „рух посивів“, з другого тривожні оклики: „Що плянує полковник? Його мовчанка означає небезпеку!“ Рух де ля Рока в цих місяцях виступає мало, бо в ньому ведеться неголосна, але важлива дрібна організаційна робота, де ля Рок організує, працює, школить.

Нагло — одного гарного травневого дня 1936. витягають з авта й побивають провідника соціялістів Леона Блюма (тоді він не був ще премієром) — саме тоді, коли він переїздить попри фронт націоналістичних організацій, що беруть участь у похороні Жака Бенвіля, націоналістичного публіциста, великого ворога совєтів. Людовий фронт шаліє, опортуністичні партії солідаризуються з осудом учинку. Наступають бурхливі сцени в парляменті. Уряд порішує розв'язати боєві організації. Розв'язують і „Полум'яний Хрест“. Але його вождь повний доброї віри — він найшов уже вихід з положення: основує „французьку Соціяльну Партію“.

Оснування цієї партії виходить тільки на добре. „Полум'яний Хрест“ був позапарляментарною й понадпартійною організацією — це давало йому силу, але крило теж у собі небезпеки: кожний уряд міг завжди його легко розв'язати. „Французька Соціяльна Партія“ має більше забезпечене існування, бо політичні партії у Франції тішаться доволі певною безпекою перед розв'язанням. Де ля Рок це знав. Назвав свою партію „соціяльною“, бо його рух має — по власних словах де ля Рока — бути національно-об'єднуючим, має створити спільноту всіх верств, має бути соціяльним у властивому змислі.

Партія не має програми, подібної, як другі партії. Численні високопарні й багато обіцюючі програми парляментарних партій, виписувані як виборчий леп й ніколи не здійснювані своїми духовими батьками та соромно зраджувані — з такими програмами де ля Рок не хоче мати нічого спільного. Він каже **сам**, що „поставив політичні програми без ваган на полицю побіч словарів і логаритмічних таблиць — а видвигнув ПЛЯН ДІЯННЯ“.

Політичні погляди де ля Рока

сти, то, здається, не голдування „розумові“, мотивує чинність українських напр. позитивістів, а якість їхніх почувань і волі, що їх вони **прикривають** відкликом на „розум“. — Винятки з цього у відношенні нераз до знатних людей підтверджують правило.

Не протиставляємо отже волі розумові, але кажемо, що в кожної людини воля й почування кермують, а розум є тим чинником порядкуючим і підшукуючим засоби здійснення ідей, що він є їх творчим форматором, а які є рефлексом органічним душі. Отже якість почувань і волі рішає про таке чи інше „рішення“ розуму, хоча, очевидно, не вільно заперечити і його **самостійної, підметної ролі** під багатьома оглядами.

На мою думку, суть психологічного раціоналізму лежить не в ідолопоклонстві розумові, а в даній якісності почувань і волі, в даній моралі „позитивізму“.

Коли йде про цілий комплекс духових сил, то безумовно є вартості більшої і меншої ваги з погляду цілости. Говоримо про першенство волі. І зовсім слушно. Протеж, мені видається, що деякі окреслення випливають нераз з конечности утвердити одну вартість, що її другі обезцінюють; зчаста бо деякі видвигають одну вартість і в обороні й боротьбі за неї підпадають під вплив методи противників і замало доцінюють передше другими перецінювану цінність. Інколи, коли говоримо про першенство, то буває, що думається про першенство над якимись супротивними силами, з яких одна перемагає. Тут же такий випадок не заходить. Йде оце про важливість одного чи другого елементу (я поминаю справу великої зглядности поняття „важливішости“). Тому й першенство даної вартости доводиться розуміти, як першенство між силами себе взаїмно-доповнюючими, хоча й одні з них важливіші за други, але всі є потрібні, конечні.

У лябіринті вартостей воля займає передове місце. У фізичному організмі подібну ролю виконує серце. Але важливими є теж інші органи — напр. леґені, хоч знову ж рука є безумовно менш конечною від нирок. Її функції чи леґенів не противорічить функції нирок, навпаки взаємно скріплюються.

Подібно буває й у психічному організмі людини*). Взаємне доповнення складових елементів з більшою чи меншою чи однакою можливістю одних, але не в шкоду другим, але на загальне добро цілости, на ріст цілого єства. Переріст однієї, чи заник другої виходить на шкоду цілости. І як розбурхана стихія почувань, лише емоціональне бунтарство не може принести повних позитивних успіхів, без вбгання її в рямці організованости, без провідної думки, без розуму — так тимбільше виключно раціональствующе єство без емотивних елементів нічого путнього не вдіє.

Тому й синтеза потрібна. Мотор, рушійна, перша сила, вольові й емотивні елементи, але в купі з ними й інтелект — це повні вартості. І як безкомпромісові люди, находячи спонуку своєї чинности, головно в моралі своїй, володарів, намагаються усіми засобами інтелекту найти й здійснити свойого народу вимоги, протиставляючися дійсності — так знову люди протилежного їм типу працюють своїм інтелектом, як сформулувати й як виявити свою згідливу поставу до життя, хоча й ідея, яку вони визнають є по суті своїй ідеєю, що не знає компромісу.

Це суперечність. Тому й завжди вони програють. Інтересно, що принціпіяльні безкомпромісовці й не виглядають зчаста зовсім на таких то страшно імпульсивних „завадіяк“, а є нераз людьми натури контемплятивної, але їх серце горить, любов палить їх душу. В них страшне серце.

Чи кому вдасться його збагнути? Це велике — палаюче й невчасне, непокірливе й бурхливе, гаряче й холодне, страшне серце людей святої, великої Ідеї?!

Ю. Підлісецький.

*) Безумовно подібність нестисла. Тут є свідоме діяння, свідома воля, думка тощо. Але для виразнішого розуміння переводжу порівняння. — **Ю. П.**

прості і ясні. В основі авторитарний принціп. Де ля Рок хоче національної обнови Франції, він хоче єдности й національної спільноти. Він бачить недостачі і шкоди теперішньої політичної системи, лихо політичних і господарських неподобанок, судові й фінансові скандали. Він бачить нерічевість парляменту й утечу перед відвічальністю, що її спричиняють часті зміни урядів. Він бачить усю небезпеку комунізму, який загосподарився у Франції на добре, від коли в травневих виборах 1936. до парляменту війшло 71 комуністичних послів. Віднову, яку виписав де ля Рок на своїх прапорах, неможливо перевести без знищення большевизму. Де ля Рок уважає большевизм смертельним ворогом Франції. Він бачить московську куратель над теперішнім людовофронтівським урядом у Франції. Він обвинувачує отверто Леона Блюма й враження його промов величезне. 13. листопада мин. року заявив він на одному вічу під громові оплески тисячів: „Розкладовий комунізм ніколи не стане ногою на французькій землі"! Закордонно-політичні напрямні де ля Рока теж ясні. Виходить із ствердження, що версайський і другі післявоєнні мирові договори принесли шкоди самій Франції. Де ля Рок осуджує післявоєнну політику Ке д Орсе. Він проти французько-совєтського пакту й за річевим порозумінням з Німеччиною.

„Французьку Соціяльну Партію" переслідують нині в Франції на всі лади. Уряд закидає їй нелегальну роботу. Поліційні ревізії є на порядку дня в мешканнях де ля Рока, у домівках його партії, в редакціях парт. органу „Ле флямбо" та в чільних членів партії. Де ля Рок має часто судові процеси. 8. жовтня мин. року сказав він між ін. перед журналістами: „Я маю велику честь бути обвинуваченим з боку уряду, що повинується приказам Москви". Цього дня відбулось було 37 ревізій у домівках партії де ля Рока. На цю тему сказав де ля Рок у поклику до своїх партійців: „Уряд Блюма вчинив річ, яка мусить бути упокоренням для уряду, що називає себе силним. Його заходи подібні до метод чека, їх пристосовується, щоб прикрити власну слабість. В імени французького народу домагаюсь негайно розв'язати й заборонити комуністичну партію. Товариші, ні мій арешт, ні навіть моя смерть не спинять руху національного відродження, який почали ми з вами!"

Від тоді рух де ля Рока зріс далі. 13. листопада минулого року прокотилась через країну хвиля партійних зібрань деляроківців. На 375 вічах промовили бесідники Соціяльної Партії до франц. народу. В Парижі говорив сам де ля Рок перед тисячами. Другі тисячі не могли достатись до залі й кликали хором на дворі: „Франція французам! Хай живе де ля Рок!". Нині вступає до партії пересічно 4.000 людей денно.

Партія де ля Рока уявляє собою сильну енергійну меншість, що є в постійному рості й що в ній з'єдинились комбатанти „вогневої лінії" й найкращі сили французької молоді. Народнім рухом у властивому змислі вона ще не є, але станула вже на шлях такого руху. Де ля Рок порішив востаннє побити парляментарну систему її ж власним оружжям. Він зайнятий нині з своїми людьми підготовою партії до найближчих виборів. Майбутнє покаже, чи це правильний шлях. Можна крім цього мати ще й другі застереження щодо де ля Рока, але одне мусимо нині сказати: між провідними людьми всього світу, що репрезентують націоналізм у його боротьбі з большевизмом — ім'я полковника де ля Рока на почесному місці.

Жид намісником „УССР"

„Вісті" з 18. III. ц. р. містять наступне повідомлення: „17. березня 1937. року відбувся пленум ЦК КПбУ. Пленум КПбУ заслухав повідомлення тов. Косіора про пленум ЦК КПбУ і розглянув ряд організаційних питань. Пленум ЦК КПбУ, в зв'язку з переходом тов. Постишева П. П. на іншу роботу, увільнив його від обов'язків другого секретаря ЦК КПбУ. Другим секретарем ЦК КП бУ пленум обрав тов. Хатаевича М. М.".

Що таке „інша робота" Павла Петровича Постишева — на це дають „Вісті" з 20. III. ось таку відповідь: „Куйбишев, 18. III. У зв'язку з відкликанням тов. Шубрікова в розпорядження ЦК ВКПб пленум обкому звільнив його від обов'язків першого секретаря куйбишевського обкому. Виконуючим обов'язки першого секретаря куйбишевського обкому ВКПб пленум обрав тов. Постишева".

Ми вже писали про те, що сатрап України попав в неласку кремлівських можновладців, ба що більше, що він на декілька днів мусів погодитися на „опікунчі крила" ГПУ, яке повело гостре слідство в тому напрямі, наскільки Павло Петрович „змикувався з класовим ворогом". Покищо вдалося йому вминути долі Пятакова, Зінов'єва й інших і вдоволитися „переходом на іншу роботу".

Кидав він Східньо-українські землі, куди в 1933. році прислав його Сталін для кривавого здавлення „української націоналістичної контрреволюції" під зловіщий акомпаніямент всієї большевицької преси, яка досі славословила його на всі лади. 15. березня ц. р. закінчилися збори партійного активу київської области на яких порішено м. і. наступну резолюцію: „Захоплюючись господарськими справами, в першу чергу роботами по сільському господарству, колишні керівники київського обкому Постишев, Ільїн, Сапов занедбали партійно-політичну роботу, як в місті, так і на селі, передовіривши її другорядним працівникам. Вороги народу, користуючись ротозійством, самозакоханістю і політичною сліпотою колишніх керівників обкому і міському, пролазили на відповідальні пости (Радков, Канторович, Зак і т. д.)".

Хто ж це прийшов на місце „ротозійного, самозакоханого, політично сліпого" Постишева?

Мендель Маркович Хатаевич — жид, уроджений 1893. року „працював" від 1917 — 24. секретарем гомельського партійного комітету (в 1920. році був начальником політвідділу 21. дивізії 4. армії). Потому перебував якийсь час на видних большевицьких постах в Одесі, в централі в Москві, в Татарії й у середньоволзькому краї. Від 1932. року був він секретарем дніпропетровського обласного комітету компартії, де за заслуги в боротьбі з українством, а з окрема за „нищення націоналістичної контрреволюції" нагороджено його орденом Леніна.

Проти радикальної зарази

В неділю, дня 10. січня ц. р. відбувся заходом Кружка Р. Ш. в Гаях Великих коло Тернополя реферат Сеньківського Володимира п. з. „Боротьба двох світів". В рефераті старався прелегент виказати однакові погляди всіх соціялістів (від комуністів до радикалів включно) на справи релігійні й національні. Матеріялізм у справах релігійних і клясовість у справах національних — оце те, що лучить найтісніше радикалів з усіми соціялістами до комунізму включно. Цьому світові матеріялізму й інтернаціоналізму протиставив прелегент світ духа й націоналізму та вказав на боротьбу між ними, що в останньому часі виявляється все гостріше.

Після реферату відбулася широка дискусія, в якій забирали голос пп. Онуферко Михайло, Чумак Петро, Яцишин Іван, Ватусь, Сеньківський Семен, Кордуба Теодозій, Заблоцький Іван і др. Дискутанти виступали проти партійництва, що розбиває і роз'єднює наш народ, вказували на шкідливість радикальної кирині й ізолювання молоді від радикальних впливів.

Вкінці на внесок п. Заблоцького Івана винесли приявні однодушно такі резолюції: I. Зібрані на ширших сходинах кружка Р. Ш. в Гаях Великих, в неділю 10. січня 1937. після реферату й дискусії стверджують, що УСРП, поширюючи шкідливі й розкладові для української церкви й народу ідеї матеріялізму й анархії, сприяє зростові комунізму. II. Поміщуючи в своєму органі „Гром. Голос" неправдиві й напастливі статті проти Головного Виділу „Просвіти" старається підірвати в масах довіря до найстаршої й найповажнішої нашої інституції „Просвіти". III. Осуджуючи цю негідну роботу УСРП., приявні на сходинах відмовляють права „Гром. Голосові" виступати в імени українських робітників і рільників, заявляють повне довіря Головному Виділові „Просвіти" та на доказ цього всі приявні, що досі ще не є членами недавно відновленої читальні „Просвіти" вступають в члени. IV. Одночасно взивають Виділ місцевої читальні „Просвіти" викинути з читальні „Гром Голос" і всі радикальні брошури.

Ревізії в урядовців філій „Просвіти".

Дня 31. березня делятинська поліція перевела ревізію в приватному помешканні Дмитра Федика, урядовця філії „Просвіти" в Делятині і теж в канцелярії філії.

Зновуж дня 1. квітня поліція перевела в Дорі ревізію в Степана Яцишина освітнього організатора філії „Просвіти" в Отинії.

В Яворівщині

На днях всі Виділи українських Товариств яворівського повіту одержали наказ із Старости вичеркнути з членів Товариств „з огляду на безпечество і публичний спокій" різних наших громадян. І так міська читальня „Просвіти" в Яворові має виключити : інж. Бориса Володимира, Грабовського Володимира, Кулинича Мирона, Линду Остапа, мгр. Лису Марію, Станьківну Стефу; читальня „Просвіти" Мале Передмістя — Тиндика Ілька; Кружок „Р. Ш." в Морянцях — Брошка Степана; „Луг" і Кружок „Рідної Школи" в Порудні — Лялюка Степана; Читальня „Просвіти" в Наконечнім І. — Романця Нестора; Читальня „Просвіти" Яворів — Велике Передмістя — Романа Білоуса і Степана Линду.

Для прикладу наводимо письмо Староства до Філії Т-ва „Відродження" в Яворові.

Староста яворовскі
Ль. Поль 262 (Стов) I.

Яворув, дня 12. III. 1937.

На подставє арт. 16. Розпоржондзеня Пана Президента Р. П. з дня 27/X. 1932. права о стоваржишенях (Дз. У. Р. П. Нр. 94 поз. 808) полецам Заржондові Стов. Філія „Відроженя" в Яворове зе взглендув безпеченьства і спокою публічнего усунонць члонкув Остапа Линде, інж. Володимира Бориса і Володимира Грабовскего і донесць о тем в терміне до дня 1. квєтня б. р.

Од тей децизії вольно внєсць одволане до Урженду Воєвудзкего пржез Староство Повятове в цонгу дні 14 од дня настемпнего по доренченю.

Староста повятови
Станіслав Коссовскі. вр.

Посилений тиск режиму

„Вісті" з 23. березня обговорюють у передовиці рішення ЦВК ССР про нові завдання голов сільських рад. В Москві рішили звільнити голов сільрад від їхньої дотеперішньої функції стягання податків, обезпеченевих платежів і поставок в натурі. Цю функцію мають перебрати на себе окремі податкові інспектори й ревізори. Головним же завданням голов сільрад являється праця в культурній і агітаційній ділянці, відповідальність за переведення сільсько-господарських робіт, а під сучасну пору передусім надійна підготова й переведення виборів. Зокрема пишуть „Вісті": „Треба підвищити боєспроможність ради. Цілий ряд фактів свідчать про активізацію осколків розгромлених клясових ворогів, які готуються узяти участь у виборах до рад". Тому першим завданням голов сільрад це „удар по ворогу". — Встановлення окремих податкових урядовців, яких число доходить до 50 тисяч є дальшим збільшенням совєтської бюрократії та посиленим тиском режиму на село. Як відомо, досі село в СССР з правила не в силі було вирівнювати своїх рахунків перед державою.

Із СУЗ

ГРАБУЮТЬ БЕЗ КІНЦЯ.

На основі розпоряджень раднаркому СССР та ЦК ВКПб з дня 21. і 22. березня за підписом Сталіна й Молотова мають СУЗ здати Москві в 1937. році наступні кількості бавовни й цукрового буряка: На 208 мільйонів сотнарів цукрового буряка, що його мають здати колгоспи цілого СССР мають українські землі здати 194 мільйони (81 відс.). На саму „УССР“ припадає 145 і пів мільйона, решта на Азово-чорноморський край й українські частини Воронiжчини й Курщини. — Бавовни мають здати колгоспи СУЗ 120 тисяч тонн. Є це 70 відс. здачі бавовни в европейській частині СССР (поза Туркестаном і т. д.).

„ВОРОГ НА ЛІТЕРАТУРНОМУ ФРОНТІ“.

„Вісті“ (23. березня) пишуть: „У Спілці радянських письменників України може більше, ніж на інших ділянках соціялістичного будівництва вели свою контрреволюційну підривну роботу троцькісти, націоналісти: А. Сенченко, Коваленко, Щупак, Пронь та інші... Сенченко написав бездарну ворожу пєсу, яку його вірні поплічники вороги Щупак, Коваленко і Пронь намагалися зробити досягненням української радянської драматургії“. — Як відомо, Сенченко був минулого року головою „Спілки рад. письменників України“, Коваленка ж і Щупака вважали найправовірнішими критиками. Нині лають їх за контрреволюцію...

ПРОВАЛ ШКІЛЬНОГО БУДІВНИЦТВА.

До осені цього року мали побудувати в Україні 166 нових шкіл. Досі розпочали будову щойно 16 шкільних будинків. За цей провал обвинувачують „Вісті“, коли йде про Київ і Харків, нових голов міськрад: київської Барова (на місце заарештованого Петрушанського) і харківської — Ткаченка (на місце заарештованого Богуцького). Так воно: або будівництво, або перманентна чистка.

ПІДГОТОВКА ДО „ДЕМОКРАТИЧНИХ“ ВИБОРІВ.

У зв'язку з підготовкою до „демократичних“ виборів на основі „сталінської конституції“ відбулися в половині березня у всіх областях на „УССР“ збори партійних активів, де обговорено „історичний“ поворот ЦК ВКПб. І так, порішено перевести перевибори в партійних организаціях в наступних речинцях (для прикладу подаємо Київщину): в первинних організаціях (сільських фабричних, урядах і т. д.) від 20. березня до 10. квітня; районові, міські й окружні конференції порішено скликати в днях від 10. квітня до 5. травня. Обласна партійна конференція має відбутися 11. травня.

З ПРИВОДУ... ТРИВАЛОЇ ХВОРОСТИ.

З днем 26. березня ц. р. звільнили з становища земельних справ „УССР“ жида Л. Л. Паперного, буцім то з причини „тривалої хворости“. На його місце призначили К. В. Мойсеєнка (теж жид?). Паперного звільнили фактично за провал на сільсько-господарській ділянці в 1936—37 році.

Із бойківського села

Село Лип'е, турчанського повіту, донедавна вбоге й темне, від якогось часу стало голосним і відомим з „терень нафтових“. Сьогодні має Лип'е вже 10 шибів і в селі мешкає около 80 робітників.

З приходом фірми „Полльон“ в Лип'е, село заворушилося. До того часу, в спокійному, темному й бідному, селі не було слідно якоїсь ширшої культурно-освітньої праці. З приходом робітників мазурів і чужого капіталу, липецькі громадяни задурманені дрібними хабарями, запродають і дозволяють законтрактовувати свої поля за безцін, бо всього зпочатку по 3% брутто. На тім інтересі річ ясна заробили таки місцеві липецькі „гешефтярі і шахраї“, які за „лесій“ гріш і рідну маму продали б. Один з місцевих недоростків „підпанків“, що якимсь „неясним“ чином дістався на копальню, почав агітувати за контрактами для фірми Полльон, і шахрувати людей на фірманках і т. п.

Наплив чужого елементу в Лип'е дався відчути вже небаром. Старші, а то й діти починають забувати свою батьківську мову.

Проти того виступила горстка свідомої молоді під проводом священика о. Козака Миколая. На Зелені свята 1936. р. улаштовано гарну могилу в церкві, а священик відправив Службу Божу і панахиду за Полеглих і виголосив гарну проповідь. За цю проповідь і „встроєння“ могили Окружний Суд в Самборі засудив священика на 10 днів арешту або 100 зол. гривни.

І скоро повіяло в Лип'ю духом протверезіння. Починається інтенсивніша діяльність в Читальні „Просвіти“. Йде праця над освідомленням молоді й завзята боротьба проти всяких „затій“ копальні. Сьогодні село поділилося на два табори. Один — ті, що за марний гріш підлизуються й раді б збирати охлапи кидані під стіл копальнею, всякі підпанки, що дозволяють своїм донькам входити в зносини з робітниками, котрі навіть в часі посту ходять з липецькими дівчатами та вигравають по ночах на „гармошці“.

Другі — це ті, що пізнали свої помилки, що рішучо завернули з „проклятої“ дороги. Вони думають вже сьогодні про масову спільну боротьбу проти визиску і своїх дітей вписують до „Самоосвітнього Гуртка“, що, заложений в лютім ц. р., відбув до сьогодні вже 15 сходин. Загальні Збори „Просвіти“ і Кооперативи усунули з Виділів всяких шкурників і праця йде жваво. Правда перешкоди є великі, але свідома вперта молодь ломить їх, як правда — зло.

На день 4. квітня ц. р. улаштовує Чит. „Просвіти“ в Лип'ю Академію в честь Т. Шевченка.

Слід також згадати, що недавно Чит. „Просвіти“ обходила святочно річницю „Базару“ і „Крут“.

Коротко:

* Югославія стоїть в обличчі нових внутрішніх потрясень. Хорватський політичний провідник Мачек зповідає, що хорвати боротисямуть проти сербського централізму так довго, доки Югославія не перебудується на федерацію вільних народів: сербів, хорватів і словінців.

* Ірляндія не вишле свойого представника на конференцію британських доміній. Її представники не візьмуть теж участи в коронації англійського короля. Ірляндський премієр Де Валера змагає послідовно до певного політичного усамостійнення Ірляндії від Англії.

* Найвищий Суд ЗДПАмерики видав вже кілька присудів, в яких станув на становищі господарської політики през. Рузвельта, яку поборюють завзято великі промислові концерни і банкирі. Вірність Найвищого Суду політиці Рузвельта матиме чималий вплив на перебіг його „боротьби з крізою“.

* В Німеччині набирає щораз більшої сили протипольська часописна кампанія. Німецькі часописи подали в зв'язку з розмовою між міністрами загр. спр. Польщі і Франції — Беком і Дельбо, — що Франція не думає давати Польщі помочі на випадок нападу на Данціґ.

* Італійська влада в Абесинії розв'язала англійську торговельну спілку „Могамед-Алі“, що мала займатися шпигунством. Є це один із нових проявів неослабаючих англо-італійських терть.

* 10. травня чеський премієр Годжа їде до Букарешту ревізитувати премієра Румунії Татареску. В тому часі мають теж прибути до Букарешту премієри Туреччини, Греції і Югославії — тобто усі представники т. зв. Балканської Антанти. Годжа їде мабуть відробляти втрати, які потерпіла Чехословаччина на відтинку Малої Антанти в зв'язку з італійсько-югослав'янським договором.

* З „людово-фронтівських джерел“ вийшла вістка, що Совєти мали вручити румунському урядові ноту, в якій вирікаються претенсій до Басарабії. Був це очевидно тільки пробний бальон, щоб ще на якийсь час продовжити життя Малої Антанти, в якій присутність Румунії потрібна і Совєтам і чехам. Румунське міністерство загр. спр. заперечило ту поголоску.

* Часописи принесли вістки про нову низку змов, політичних вбивств і арештувань в Совєтах. У петроградській і київській військових округах викрито змову старшин. В Кірґіській ССР доконано вбивства на рідні директора МТС Мікояна. Совєтська телеграфічна аґенція потвердила арештування б. шефа ҐПУ і теперішнього наркома зв'язку Яґоди. При кінці березня совєтська влада мала перевести масові ревізії й арештування в Ленінграді. Арештовано теж наркома охорони здоровля Раковського, що дожив вже 64. р. життя. Мабуть таки прийдеться йому умирати смертю „старих большевиків“.

* Повстанча еспанська армія досягла мин. тижня значних успіхів зокрема на північнім баскійським фронті. Положення червоних погіршила значно урядова кріза в Каталонії. Каталонська вулиця демонструє все голосніше проти помочі червоним мадридським централістам.

* Один з найвизначніших німецьких полководців останньої війни ген. Люден-дорф, до недавна впертий противник націонал-соціялізму поєднався з Гітлером. Сподіються, що це вплине на ще більше загострення конфлікту між гітлеризмом і католицизмом. Людендорф є теж противником протисовєтської, чи власне „протиросійської політики“.

* Всеіндійський Конгрес зажадав від Англії уневажнити нову конституцію, яку вона надала Індіям перед 2-ма роками.

Із світових подій

Кріза в Малій Антанті

В кілька заледві днів по виїзді італійського мін. Чіяно з Білгороду відбулася там 1. квітня конференція міністрів заграничних справ Малої антанти. Властиво після двостороннього договору Югославії з Болгарією з 1935. р. і Югославії з Італією з перед двох тижнів. Мала Антанта перестала бути тим чим була: солідарним завушником Франції і Совєтів проти Німеччини і Італії. Сьогодні заінтересовані у вдержанні тієї солідарности є тільки Чехословаччина і Румунія. Перша головно тому, щоб протиставитися німецькій небезпеці, друга тому, щоб протиставитись мадярському ревізіонізмові. Югославія — третій член М. Антанти не має поважних причин встрявати в конфлікт з Німеччиною, а після порозуміння з Італією мадярський ревізіонізм перестав бути для неї небезпечним. Ось чому М. Антанта переживає сьогодні поважну і глибоку крізу.

Чехословацький мін. Крофта приїхав до Білгороду з цілим пляном узгіднення із Францією і Совєтами, як рятувати малоантантську солідарність. Йшло йому головно про те, щоб заключити пакт взаїмної помочі на випадок нападу на одну із запризнених держав. Але не вдалося ніяк перевести цього пляну в життя. Югославянський премієр і мін. загр. спр. Стоядиновіч заявив просто, що Югославія не має довіря до Совєтів з огляду на їх заанґажування в Еспанії і комінтернівську роботу. Югославія є проти пакту взаїмної помочі — говорив він — з огляду на французько-совєтський пакт взаїмної помочі (а зн. і чесько-совєтський!) і не може дозволити, щоб її втягали в нову війну. Очевидно не може Югославія дозволити собі на це, щоб нагло зірвати з малоантантським союзом і з Францією. Вони ж можуть їй ще придатися, бо може бути різно. Тому й конференція М. Антанти закінчилася нібито узгідненням поглядів на актуальні міжнародні справи, що інтересують заприязнені країни — як звичайно говорять дипломати. Стверджено однозгідно, що М. Антанта є проти двоподілу держав на ворогуючі ідеологічні табори зн. протисовєтський і протифашистівський згл. протинімецький. З погляду власних інтересів це становище держав М. Антанти є зовсім слушне. Бо в двоподілі на ворогуючі „ідеологічні табори“ — як в дійсності про реальні великодержавні інтереси. Пахне великою війною, а в ній малі держави отже і М. Антанта можуть більше втратити чим здобути. В тому вони справді мають причину бути однозгідними. Та чи може вдатися їм зберегти невтральність і свої кордони перед воєнною загрозою? Очевидно ні. Але до чого ж іншого можуть вони змагати до часу війни, як не до вдержання так вигідного для них мира.

Варто тут зазначити, що малі держави є сьогодні — в час могутніх зброєнь Англії, Німеччини, Італії, Франції, СССР — единими справжніми оборонцями миру. От тому то бельгійський король їздив недавно в Лондин і Париж, щоб скинути із Бельгії тягар зобов'язань на час війни і забезпечити її справжню невтральність. Тому теж представник північного бльоку держав їздив слідами бельгійського короля. Тому теж їздять на всі сторони світа міністри і премієри Чехословаччини і Румунії. Тому теж їздять міністри балтійських держав від столиці одного „ідеологічного табору“ до другого ворожого. Є це тільки страх перед загрозою війни, якої тільки дуже нечисленним „Швайцаріям“ вдасться може оминути. Бо забагато є сьогодні кордонів, а тому замало вільного поля для перемаршу великодержавних армій.

ГОСПОДАРСТВО

Ще про можливості розвитку рідного промислу

В попередньому числі ми вже писали про „Показ можливостей розвитку українського промислу", який влаштувала „Комісія розбудови українського промислу" при „Українськім Технічнім Т-ві у Львові".

Здавалося, що з огляду на нашу дійсність, цим „Показом" поцікавляться ширші круги нашого громадянства і відвідають його.

Одначе довідуємося, що, на жаль, зацікавлення „Показом" не є таке, як було б бажане, якого сподівалися його організатори і яке повинно б було бути. А шкода, бо на цім „Показі", можна зазнайомитися, бодай тим, хто хоче творити варстати праці, з усіми недостачами і великими можливостями розвитку в нашому промислі.

Коли б судити з тих відвідин, то виходило б, що заінтересування промислом у нас ще дуже мале, і що мало є у нас охочих розбудовувати той промисл і творити варстати праці. Приходиться з того висновувати, що нема у нас належного розуміння значення промислової галузі для господарської ділянки, а за нею й інших ділянок суспільного организму і його життя.

Здається, що для того, щоб звернути увагу на те мале зацікавлення, організатори „Показу" скликали на день 1. квітня ц. р. пресову нараду. На жаль і преса не виказала належного зацікавлення, бо на нараду прийшла навіть не ціла десятка представників преси.

На тій нараді референти, з'ясувавши цілі показу, подали деякі вказівки, важні для тих, що хотіли би занятися організуванням виробництва.

На показі — говорить референт **Інж. Білинкевич** — і в книжці „Можливості розвитку рідного промислу" виданій у зв'язку з Показом, поміщені вироби різної ваги: дрібні артикули, який збут виносить всього кілька тисяч злотих річно, а теж такі, яких збут доходить до мільйонів.

Отжеж, при тих дрібних артикулах, треба брати під увагу можливість рівнобіжного виробництва кількох споріднених артикулів — нераз тим самим приладдям — або виробляти їх в існуючім вже реміснічим варстаті.

Більші артикули вимагають звичайно і більших інвестицій, які нераз не під силу одиниці. В таких випадках треба братися за організацію спілок.

Хто має це робити? Передовсім фахівці з даної ділянки промислу, бо тільки вони розуміються на даним виробництві, мають змогу оцінити потрібні для цього технічні умовини і фінансові засоби; тільки вони можуть перевести калькуляцію і приблизний рахунок рентовности, які треба ставити в основу організування закладового капіталу.

Коли ж ініціятива виходить від нефаховців, тоді треба, бодай в початках, притягнути до співпраці спеціялістів-фахівців. Ощадності на фахівцях пізніше дорого коштують!

На Заході для урухомлення всякого виробництва найважніше є добра ідея і плян. Коли це є, то й гроші **завжди** находяться. У нас замісць „завжди", треба, покищо сказати „деколи". Не тому, що у нас нема грошей. Ні, гроші є, але люди ще не привикли льокувати їх у промислі. Промисл для них все ще щось дуже непевне і рисковне. Таке як льотерія. Ті погляди покутують у нас, не вважаючи на те, що всі наші промислові підприємства ведені фаховими людьми розвиваються як найкраще.

Причина нашого все ще повільного темпа промислового розвитку не так недостача капіталів, як недостача відповідного наставлення. І то так в тих, які диспонують капіталами, як і в тих, що їх не мають.

Наш найширший загал — говорить дальше референт — мусить зрозуміти, що найбільше пекуче в нас господарське питання, це питання безробіття. Маємо за багато рук і голов до праці, а замало змоги заняти їх продуктивно. Надмірна подача праці знижує її ціну. Звідсі низькі заробітки. Тому, що заробітки малі, мале й споживання, а через те малі обороти нашої торговлі і промислу, мала продукція, а в слід за тим мале запотребування на працю, низька її ціна і так дальше в колесо. Начальне господарське завдання, яке мусимо розв'язувати, це збільшити запотребування на працю, створити нові джерела заробітків. Це можливе передовсім через розбудову промислу.

Досі продукуємо і вивозимо — тобто продаємо чужим — майже виключно хліборобські продукти і то в найсирішому виді. Тому вони дешеві й не багато за них торгуємо. Мусимо допровадити до того, щоб збувати їх в переробленому виді. Отже, не саме тільки збіжжя, але муку, хліб, булки, чи макарони. Не саму тільки бараболю, але й спирт, крохмаль, декстрину, сироп; не тільки буряки, але й цукор; не деревляні кльоци, але дошки, меблі і папір; не пряжу, але й дорогі полотна. Тоді відпаде конечність ввозити те все від чужих, а навпаки, від них буде тоді, за вартісний продукт, плисти більше гроша до нас. Тоді знайдуть при виробництві працю сотки тисяч нині безробітних українців.

Так само в тих ділянках, в яких покищо не маємо сирівців, як пр. залізо і вовна. Треба нам ввозити не готові фабрикати, тільки сирівець і самим його переробляти. Отже спроваджувати не готове начиння, цвяхи, коси, ножі, а тільки залізо; не матерії, тільки вовну. Тоді наш гріш за перерібку замісць іти в чужі кармани, залишиться у нашого працівника.

Тільки **тим** способом можна дати людям працю. І в тім є глибший зміст клича „свій до свого, по своє".

Все те справи не нові для нашої преси — закінчує референт — і нераз вона їх порушувала. Іде тільки про те, щоб цю пропаганду посилити і зробити її більше систематичною, на те, щоб вона могла скорше перевиховати українців в дусі господарського активізму і національної господарської солідарности.

У своєму рефераті згадав референт також про виховання в дусі промислового зацікавлення і наставлення в інших народів. У нас покищо таким виховним чинником є преса і відповідна книжка. Таку виховну ціль має м. ін. „Бібліотека практичного знання", яку оснував Видавничий Інститут.

Інж. Сербин порушив стан і вигляди нашого ремесла, вказуючи на його малий розвиток і то так на селі, як і в місті, де не маємо ще своїх ремісників і то з найконечніших ділянок. Вказує на необхідність вишколу для ремісників, вистарання для них промислових карт, легалізацію варстатів праці. Необхідно також зорганізувати реміснічу самопоміч, зокрема кредитову кооперацію, для закупна приладдя і сирівців.

Нарада закінчилась короткою виміною думок між присутніми.

З торговельного життя в Підволочиськім

Як загально відомо в надграничному містечку Підволочиське (повіт Скалат) і його околиці вся торгівля була донедавна в жидівських руках. Тепер треба привітати радісний факт отворення кількох українських крамниць різного типу, які охоплюють кілька віток торговлі Підволочиського. Отворення цих крамниць викликало серед жидів ворожий спротив. Слід спекуляції, питомої жидівській расі спекуляції, якою жиди намагатися муть вести конкуренцію. Треба це вже наперед собі з'ясувати, хоч серед громадянства зросла значно свідомість і розуміння ваги рідної торговлі, так, що населення вже давно виждало появи українських крамниць і торговлю хоче бачити виключно в руках українців. Певно, що всі покупці переведуть всецíло в життя втретий, але дуже актуальний клич: „Свій до свого по своє!"

При тій нагоді мусимо звернути увагу на одно досить дивне явище, що наші купці в м. Підволочиському, надрукувавши рекламові картки в двох мовах, поставили рідну мову на другому місці!

Хіба ж сьогодні можемо вже виявити настільки національної зрілости, щоб свою — рідну мову ставити всюди й завжди на першому місці. З уваги на це мусимо боротися не тільки за український внутрішній характер торговлі, але й зовнішній!

Торгівля збіжжям, вугіллям і деревом залишилася надалше жидівським монополем, хоч для збудування кооп. збіжевого магазину пороблено вже кілька років тому заходи. Багато селян зложили уділи й датки так, що закуплено було площу під будову магазину. Треба знати, що м. Підволочиське під оглядом збіжевої торгівлі стоїть дуже високо. Зближаючись до цього містечка завважите більшу кількість збіжевих магазинів. На торговлі збіжжя збили жиди неабиякі капітали, а сила цих капіталів відбилася боляче на неодному із українських селян. Є тут купці, що мають по два магазини, про яких „слава" йде по кількох дооколишніх повітах. Кожного робочого дня тягнуться повні збіжжя, селянські вози з найбагатших у збіжжя повітів (збаразького, скалацького, крем'янецького). Все це добро продається жидам, які дають таку ціну, яка їм найкориснійша. При тім не оминути б згадки про славнозвісні „здібності" жидів, які послуговуються всіми засобами для осягнення одинокої мети: якнайбільший визиск селянина, й усе сильніший ріст свого багатства.

Невже немає нікого з нашої інтелігенції, хто б глибше призадумався над розв'язкою цієї пекучої проблеми?! Хіба довго можна дивитися на визиск селянства?

Нашим завданням це інтенсивна боротьба на всіх відтинках національного життя. Оминати, або мало звертати уваги на свою торгівлю, дозволити собі вже не можна. Кожний українець: інтелігент, селянин, робітник мусить мати перед собою велику ціль: розвиток, багацтво, могучість українського народу! В змаганні до цієї мети не сміє бути ні одного між нами, хто б у час загального матеріяльного лихоліття важився піддержувати чужу торгівлю.

Посильну пропаганду для успішного ширення свідомости, яке значення має рідня торгівля, повинні вести купецькі організації. Український купець не має задоволятися особистим заробітком, а мусить у цьому освідомляти широкий загал, кладучи собі на серці ріст української торгівлі в вищому розумінні.

Найвищий час зліквідувати всі найболючіші недомагання! Не можна ж нам довше спокійно дивитися на виставність життя чужинців, що наче п'явки жиють на нашому національному организмі й одночасно бачити нужду українців. **ікос.**

Господарський огляд

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „МАСЛОСОЮЗУ".

25. Звичайні Загальні Збори Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз" відбудуться у вівторок дня 20. квітня ц. р. в год. 10. рано у Львові, в залі „Української Бесіди" при вул. Рутовського 22.

НОВІ ЧЛЕНИ РСУК-у.

Дирекція РСУК приняла дня 17. березня в члени Союзу такі кооперативи: „Українська Райфайзенка" в Якубівці, городенського повіту, „Українська Щадниця" в Ластівках, дрогобицького пов., „Українська Райфайзенка" в Загайкомі і „Українська Райфайзенка" в Раківчику, коломийського повіту.

„МОЛОДИЙ ПІДПРИЄМЕЦЬ".

Секція Торговельної Молоді при Союзі Українських Купців і Промисловців у Львові почала видавати стінну газету „Молодий Підприємець", що виходитиме раз в місяць.

З українського життя

Шевченкові роковини на Закарпатті.

Ужгород, Мукачів, Хуст, Королево над Тисою й другі закарпатськії міста й села відсвяткували врочисто цьогорічне Шевченківське Свято академіями з багатими програмами.

Арештування в Станиславівщині.

Дня 25. березня ц. р. перевела поліція в селі Тумирі ревізію в Івана Гави, Дмитра Стеблинського, Івана Королика й Михайла Мокринського, шукаючи за нелегальною літературою. Після ревізії арештовано Д. Стеблинського й відставлено його до в'язниці в Станиславові.

Арештовано й відставлено теж до станиславівської в'язниці Олексу Пилипенка із Залукви к. Галича, в якого перевела поліція основну ревізію в дні 31. березня ц. р.

Українське студентство в міжнародньому студ. життю.

В літі ц. р. відбудеться низка міжнародніх студентських з'їздів й імпрез, в яких візьме теж участь українське зорганізоване студентство. Центральний Союз Українського Студентства рішив вислати свої делегації на конґрес Міжнародньої Студентської Конфедерації (CIE), що відбудеться в днях 7—19. серпня в Парижі і на конґрес Міжнародньої Студентської Помочі, що відбудеться в днях 23. липня — 7. серпня в Ніцці. Опріч того Цесус задумує вислати українську студентську дружину копаного м'яча на Міжнародні Студентські Спортові Ігрища, що їх влаштовує CIE в днях 21—29 серпня в Парижі. Вкінці на Міжнародній Виставі Студентського Мистецтва й Культури в Неаполі (в днях 2—9. квітня ц. р.) буде окремий український відділ із 150 творами молодих українських мистців.

Знущання вчителя.

В Уневі, бережанського повіту, вчитель Новаковскі заборонив свого часу кільком дітям гр.-кат. обряду ходити на науку релігії цього ж обряду. Батьки дітей вдалися до шкільного інспектора в Бережанах і він вирішив, що діти, аж до вирішення справи Кураторією, мають ходити на науку релігії обидвох обрядів. Проте ж учитель Новаковскі не підчинився рішенню інспектора й далі примушує дітей вчитися тільки рим.-кат. релігії. Водночас Новаковскі знущається з дітей, передержуючи їх по кілька годин після науки. В дні 23. березня, коли до школи прийшла мати однієї дитини і просила вчителя звільнити її хоровитого сина додому на обід, то вчитель в приявності дітей крикнув до неї „Марш!“, пхнув її зо сходів і копнув ногою так, що вона втратила притомність. Батьки подавали вже кілька разів учителя до суду й домагаються від Кураторії його відкликання.

Рідношкільна молодь Шевченкові.

76-ліття смерти Т. Шевченка вшанувала рідношкільна молодь у Львові під проводом свойого вчительства Академією в дні 17. березня.

„Заповіт“ відспівав жіночий хор гімназії. Замісць вступного слова віддеклямувала учениця Дрогомирецька бадьору поезію М. Матієва-Мельника — „Кобзареві“. Далі чергувалися дитячі хори з сольовими точками. Миле враження викликала так грою, як добором творів скрипачка М. Михайлівська. З правдиво дитячою безпосередністю й чуттям відограли дві маленькі дівчинки вселюдної школи ім. Грінченка сценічну картину Черкасенка „Як Тарас ходив до залізних стовпів“.

У заслугу організаторам Свята треба записати, що Академія почалася майже точно в год. 19-ій, як було заповіджено, що проходила без довших перерв. Сцена пишалась раз пестро, різноколірно в народні строї вбраними дітьми, то знову численними рядами старших учениць у білих блюзочках та гранатових спідничках. Юні, розсміяні очі поважніли перед погруддям Великого Кобзаря. Карно хилились голови перед Генієм своєї Нації. „Хоч Дніпро ще сумує, бо довкруги нього неволя, то й це минеться, а щоб минуло допоможеш нам Ти, Кобзарю, — співали-впевняли наші найменші. („Поклін Тобі Кобзарю“).

Добре, що на Шевченківських Академіях лунають уже Його ж слова — деклямації й збірні точки. Усе ж слід би дбати більше про добір справді відповідних для виховання молоді творів, що їх стільки в літературній спадщині Великого Поета.

Заборонили докінчувати концерт.

Читальня „Просвіти“ в Гнильчу, підгаєцького повіту відбувала в дні 21. березня ц. р. Шевченківський Концерт, внісши в приписаному речинці повідомлення про нього до старости й не одержавши ніякої письменної заборони. Всежтаки, як тільки почався концерт, з'явилися постерункові й веліли перервати концерт, мовляв — влада не видали читальні письменного дозволу на відбуття концерту.

Вбивство комуніста.

В Лопатниках (повіт Стрий) знайдено в лісі з кінцем лютого ц. р. трупа Михайла Проця, знаного в селі й околиці комуністичного агітатора. Він пропав із села ще в вересні мин. року.

Подвиги „стшельців“.

В Товстобоках, підгаєцького повіту, відбувалося в дні 14. березня ц. р. Шевченківське свято, а після концерту Загальні Збори місцевої кооперативи. Підчас цього концерту й Заг. Зборів „стшельци“ обкидували камінням бляшаний дах кооперативного дому. Свойого „бомбардування“ не припинили навіть на інтервенцію волосного війта.

Звільнені.

Після трьохтижневого арешту звільнено дня 9. березня ц. р. із сокальської в'язниці хлопців арештованих у зв'язку з розкопуванням могили коло стації. У в'язниці залишився тільки І. Швед із Себечова.

Засудження робітника.

В Ряшеві засудили на 4 місяці в'язниці робітника Івана Працоня, українця, за те, що в суперечці озвався до одного робітника поляка словами: „Ти польська свине“.

Нам пишуть:

З РОГАТИНЩИНИ
ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ В ЛЮБШІ.

Читальня „Просвіти“ в Любші, коло Стрілич Нових, влаштувала дня 28. березня ц. р. — концерт в честь Пророка України Т. Шевченка. Концерт почався „Заповітом“, що його відспівав мішаний хор під проводом п. Марії Третяк. Далі слідував реферат п. Сулимовського Сеня, деклямації й виступи хору.

Концерт випав гарно, жаль тільки, що багато наших старших і молодих господарів стояло здалека від читальні й боялися підійти навіть ближче.

Закінчено концерт національним гимном.

ПРИСУТНІЙ.

З ГОРОХІВЩИНИ.
У МІСТЕЧКУ БЕРЕСТЕЧКУ.

Довгий час (від 1904 аж до 1935. р.) був у нас священиком прот. Никольський — по національности „кацап“. Його поведінка, московський дух і мова в церкві створювали пригідне підложжя для атеїстично-комуністичної пропаґанди. Це йому в заслугу треба записати змосковщення нашого старшого громадянства, яке вважаючи свою рідну мову простою й хлопською, на всіх публичних зібраннях завжди балакало по московськи.

Московщив він Берестечко аж 31 років, а згодом — надокучило мабуть — подався на другу парохію. На його місце прибув о. Лупухович — українець. Протеж гостем він був тільки в Берестечку. Через панів з Наренчини мусів скоро перенестися куди інде.

Тепер же приїхав до нас о. Якимович. Казали, що українець. Почав навіть проповідь говорити по-українськи. Здавалося, що будемо мати священика, якого довго вже чекали. Але перечислилися...

Дня 14. березня ц. р. відбулася в нас після Служби Божої Панахиду в пам'ять Т. Шевченка. Слухало її численно зібране старше й молоде громадянство. Відправлено її по-московськи, хоч перед панахидою громадянство просило священика правити українською молою. Підчас панахиди старше громадянство, молодь і майже всі стояли із світлом у руках. Старші хилили голови, молодь стояла бадьора, тільки діти ніяк не могли второпати, хто це такий „Тарасій“, що зробив він, що його так поважають. Не розказав про нього, не спом'янув його ніже словом і священик, той, що на нього в нас такі надії покладали.

Чи такі священики зможуть успішно боротися з комунізмом й атеізмом — здається шкода й говорити...

Т. З.

ІЗ ЗБОРІВЩИНИ
ЛОПУШАНИ ШЕВЧЕНКОВІ.

Дня 7. березня ц. р. Лопушани відсвяткували роковини народження Т. Шевченка гарно підготованим концертом із вступним словом і рефератом Максима Гнідого, виступами хору під його проводом, деклямаціями Теодора Процика, Софії Влодики, Михайла Коцура, Анни Процика і рефератом Михайла Коцура. Після виступу бандуристів концерт покінчено нац. гимном. На добродійні цілі зібрано 5.36 зл.

МІСЦЕВИЙ.

ІЗ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ
„СЛАВА КОБЗАРЕВІ“.

Дня 28. березня ц. р. відбулася в Дубівцях, повіт Тернопіль, вистава п. н. „Слава Кобзареві“ в честь Тараса Шевченка. Вистава оставила по собі незатерте враження, тому що виставили її молоденькі актори згуртовані при Кружку „Рідної Школи“, що своєю активністю дають приклад навіть старшій молоді.

Рівночасно почуваємося до обов'язку зложити тут слова признання В-ву „Дешева Книжка“ за її змістовні видання, а рівночасно за працю повітових заступників, що улаштовують по селах анкети з річевими рефератами. Вислідом таких анкет є те, що деякі особи з соціялістичними поглядами починають прозрівати, кажучи собі, що соціялізм шкодить розвиткові Української Нації.

МОЛОДЬ.

ІЗ ВАРШАВИ
ЛЕСІ УКРАЇНЦІ.

Дня 31. березня ц. р. Союз Українок Еміґранток в помешканні У. Ц. К. урядив ширші сходини, присв'ячені пам'яті Лесі Українки.

Реферат про Лесю Українку прочитала п-ні Наталія Розумівна. Прелеґентка, даючи життєпис поетки, підкреслила її сентимент до краю, розвиток і моменти еволюції духа Лесі в міру пізнавання життя, людей; перехід від ліричних наставлень психологічних, любови — до оголошення війни й взагалі змагу, ненависти ворогам.

Після реферату п-ні Наталія Юрчинська-Попович читала: „Гейже думи“, „Хай буде тьма“, „Казка про велета“ і разом із п-ні Наталею Осінською прочитала „Грішницю“.

Тільки то не було звичайне читання... Яке завжди п-ні Поповичева своєю мінливою грою тонацій, нюансів, в яких не було зайвого патосу, а високо-мистецька простота відтвореного почуття — викликувала ті настрої, коли людина забуває про матеріяльну частину свойого „я“.

Час-до-часу здавалося ніби та одуховлена постать з портрету Лесі, що висів на стінці, ожила, зійшла серед нас й промовляла голосом рецитаторки. Дві духові сили з'єдналися в одну величну душу й підносили людину з низин в край високих почувань, змагань, будили до змагу... І все так просто, без театральности.

П-ні Наталія Осінська також дуже добре прочитала свою ролю сестри-жалібниці, хоч в тій хвилині вона була невдячною для неї — Бо за духовим змістом — симпатії линули більше до „грішниці“...

АГАСВЕР.

З ПЕРЕМИЩИНИ.
ПЕРЕМИШЛЬ ПРИ ПРАЦІ.

Від деякого часу помічається в Перемишлі оживлення на усіх ділянках життя, до яких тільки має доступ молодий актив. Починаючи від організації купецтва, через національні імпрези при Т-ві наукових викладів ім. П. Могили, помітно питомий молоді розмах, та невгнуту волю самому боротися за наше завтра.

Вистане згадати масові анкети в справі дрібної ощадности з рамени Промислово-Торговельного Банку, організацію українського купецтва, зовсім вдале Свято Селянки, влаштоване з рамени „С. Українок“, „Свято Героїв“ з під Базару, влаштоване перемиським „Плаєм“, виконавцями якого була сама реміснича молодь, згуртована будь то в Плаю, будьто при кравецьких варстатах С. У. (жіночий хор), систематичну працю в самоосвітніх гуртках ремісничої молоді, організацію абсольвентів промислової школи Р. Ш., Миколаївські вечорі Драм. Т-ва Лесі Українки для старших і „Секції Молоді при С. У.“ для шкільної дітвори, порушення з мертвої точки „Зорі“ та покінчення з цукерково-кіновим системом вдержування дисципліни в „Соколі“ й врешті відновлення студ. осередку після більш, як дворічного небуття, — все те вказує на здоровий зріст активности вглиб і вшир.

Наявним доказом цієї здорової активности може служити цьогорічня величава Крутянська Академія. Дбайлива підготова та вміле викінчення пробивало з кожної точки програми від афішів та запрошень починаючи, а на виступах хорів та світляно-декоративних ефектах кінчаючи. З радістю треба теж повитати виступ ремісничого хору плече об плече із студентами в час свята героїв, що згинули в боротьбі саме з тим наїздником, що всякими силами старається поділити нас на кляси й встромити ніж в руки одних проти одних. Радісним об'явом була теж присутність на залі т. зв. еміґрантів, як теж молодого міщанства та ремісництва.

Та побіч радісного, творчого, мусимо згадати й про дещо сумне, а то й гниле. Ось наприклад деякі духові та умові невдачники, з поміж молоді на жаль таки, що самостійно в житті ні кроку не потраплять зробити, стались знаряддям в руках знаного хуліґана, викиненого вже давно поза борт громадського життя, і надуживаючи за його ж намовою довіря о. о. Василіян, подбали про те, щоб студентський хор не зміг відбувати проб в залі о. о. Василіян. Це річ ясна відбилось на матеріяльній сторінці Академії, бо студенти мусіли спеціяльно винаймати залю Музичного Ін-

ЗАЯВА.

Негідний вчинок п. Марії Сливинської (брак зберігання українського національного імені у відношенні до шкільної влади на письмі) оцим осуджую, і заявляю, що з цією панею немаю нічого спільного.

Осип Сливинський.

ституту. Також дирекція Українського Народнього Дому, не зважаючи на те, що в умові з власником кіна, що віднаймає залю, має зарезервовану залю три рази в місяць на національні потреби, виходячи мабуть із заложення, що Роковини Кривавої Дані Українській Державі Ґероїв зпід Круг не є національним святом, не змогла дати залі Н. Д. до диспозиції Комітету Молоді в день Академії раніше, як о год. 19-ій, так що гості, які прийшли з далеких передмість, а навіть із сіл мусіли в своїм Народнім Домі чекати під дверима, аж поки кіно не скінчить грати.

Не від речі буде ще згадати про роковини 1-го листопада і 22. січня, які випали досить мізерно. Вони зайвий раз виказали, що люди, які силою інерції остають ще при нашому проводі, не мають вже що сказати навіть з нагоди світлих роковин. Передусім дуже вражало недбале зліплення програми, а дальше недбале виконання. Навіть добрі промови (др. Загайкевича В.) та реферати (проф. Т. Поліха, студ. Вітошинського Б.) не могли затерти прикрого враження, яке полишила цілість.

О. С. А.

ІЗ КАЛУЩИНИ

ЯК КОВБАСА ТА ЧАРКА.

В неділю 28. березня загостив до Калуша театр „Заграва“, виставляючи п'єси „Тарас Шевченко“, „Муравлі“ й „Земля“. В той же день калуські ковчегфронтовики хотіли влаштувати „овацію“ для автора першої п'єси (фронтовика Тарнавського З.) й разом з тим пополудневу виставу для „своїх членів“. Видали „бефель“ всім з фронту явитися в 12 год. вполудне, приготовляючи для них ковбасу й капусту. Та не повезло саракам, бо явилося всього 15 осіб і „фірери“ мусіли з похнюпленими носами розійтись, жаліючи змарнованої ковбаси. Злобні кажуть, що небавком появиться в „Українських Вістях“ рубрика „хто черговий?“... на покриття дефіциту за капусту й ковбасу зприводу сходин урочистих ФНЄ в Калуші...

КАЛУСЬКИЙ.

ПЕРЕМИЩИНА НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ.

Молодь с. Негрибки з крут. голодівки — 7.28 зл., реміснича бурса з крут. голодівки — 7.18 зл., Союз Українок в Мацьковичах — 3.— зл., ремісники-абсольвенти — 2.40 зл., з крут. роковин — 17.71 зл., молодь Курманич — 3.— зл., студентство Перемишля 49.54 зл.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

М. КОВ. ГУМН. — Просимо подати назви сіл, що про них пишете.

Від Адміністрації

Вп. Бойко Василь, Новиця. Часопис вертається з дописков „адресат в Новіци незнани“. Подайте докладну адресу.

Вп. Забільський Микола, Розд. Помилку справлено для всіх.

Вп. Бородайко Волод., У. З. Просимо написати, коли Ви вислали гроші на „Голос“, — часопис висилаємо.

Вп. Гуцало Остап, Галич. Подайте стару адресу.

Вп. Петречко Іван, Воют. Справлено. Гроші прийшли по висланні пригадки.

Вп. Малиновський Микола, Бурштин. Передплата заплачена до кінця вересня ц. р.

Вп. Винник Оксана. Дол. Передплата заплачена до кінця червня. Вп. Клим Іван і Ґудзоватий Петро мають передплату вирівнану.

Вп. Скульський Мартин, Здол. Грошей не одержали. Часопис висилаємо.

Вп. Комарницький Осип Вас. См. Сума 1.50 була вписана на карт. передплатників. Тепер втягнено її на кольп. і вся належність Ваша вирівняна.

В НАШІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ ЗЛОЖИЛИ: НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛІ:

Збірка на курсі в Погорільцях 1.50 зл., Скасків Василь, Литвинів 2.50 зл., Збірка на весіллю І. Кульпака й Т. Мельничук, Розджалів 2.70 зл., Молодь Розджалова (Крути) 3.40 зл.

ДЛЯ МАТЕРІ-ВДОВИ:

Чит. „Просвіти“, Зарваниця 1.10 зл.

НА УКРАЇНСЬКИХ БЕЗРОБІТНИХ:

Т-во „Луг“, Могильниця 2.— зл., збірка на весіллю М. Михайлова, гості зо Сморжі і Красного 2.85 зл.

НА „ДАР ПРОСВІТІ“:

Кред. коoп. „Селянська Поміч“, Сприня 3.— зол.

23 травня 1937.

Свято Українського Моря

Всестудентсьий Комітет.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.

Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.